

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра кримінального процесу**

ПОГОДЖЕНО

Заступник Голови Національної
поліції України – начальник
Головного слідчого управління
генерал поліції третього рангу

Максим ЦУЦКІРІДЗЕ

25.10.2022

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Національної академії
внутрішніх справ
генерал поліції першого рангу

Володимир ЧЕРНІЙ

25.10.2022

**ПРОГРАМА
навчальної практики**

**здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра 3-го курсу навчально-
наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ з
підготовки кадрів для органів досудового розслідування
за спеціальністю 081 «Право»**

Київ - 2022

Укладач:

Марк МАКАРОВ, завідувач кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент, полковник поліції

Яна КОНЮШЕНКО, доцент кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент, майор поліції

Олеся ПРОЦЮК, старший викладач кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, майор поліції

Програма навчальної практики обговорена та схвалена на засіданні кафедри кримінального процесу, протокол № 7 від 08.08.2022 року та рекомендована рішенням Вченої ради Національної академії внутрішніх справ від 25.10.2022 року, протокол № 14 .

Програма навчальної практики здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра 3 курсу навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ з підготовки кадрів для органів досудового розслідування за спеціальністю 081 «Право» [Текст]/ уклад.: Марк Макаров, Яна Конюшенко, Олеся Процюк – К.: Нац. академ. внутр. справ, 2022. – 41 с.

Розроблена відповідно до вимог наказу від 27.06.2013 р № 621 Програма навчальної практики здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра з підготовки кадрів для органів досудового розслідування за спеціальністю 081 «Право», визначає порядок організації навчальної практики в Національній академії внутрішніх справ, територіальних органах Національної поліції України та її проходження здобувачами навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ.

П Р О Г Р А М А

навчальної практики для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра 3-го курсу (підготовки кадрів для органів досудового розслідування) навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

1. Мета та завдання практики

1.1. Проходження навчальної практики здобувачами вищої освіти 3-го курсу Національної академії внутрішніх справ (далі – НАВС) є складовою частиною освітнього процесу підготовки кадрів для органів досудового розслідування Національної поліції (далі – НП) України, обов'язковим компонентом освітньої програми для здобуття відповідного ступеня вищої освіти.

1.2. Практика організовується та проводиться відповідно до навчальних планів і програм згідно із Законом України «Про вищу освіту», Положення про практичну підготовку слухачів та курсантів вищих навчальних закладів МВС України, що затверджене наказом МВС України від 27 червня 2013 року № 621, Положенням про практичну підготовку здобувачів вищої освіти в Національній академії внутрішніх справ, що затверджене наказом НАВС від 8 червня 2016 року № 770, Положенням про дистанційне навчання в Національній академії внутрішніх справ, затверджене наказом НАВС від 02.05.2018 № 642, наказами Міністерства освіти та науки України, Міністерства охорони здоров'я України, МВС України, рішеннями Кабінету Міністрів України в частині що стосуються введення з урахуванням епідемічної ситуації в країні карантинних обмежень.

У період обмежувальних протиепідемічних заходів відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 № 211 «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19», Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби» від 17.03.2020 № 530-IX реалізація Програми здійснюється з використанням дистанційних технологій за погодженням із Вченою радою Академії. Також відповідно до Закону України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення надзвичайного стану в окремих регіонах України» від 23.02.2022 № 2101-IX надання здобувачам вищої освіти можливості зворотного зв'язку з керівниками практики забезпечується за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, а саме: різні форми консультацій (форумів, чатів, повідомлень тощо), електронна пошта, форум, чат, відео конференція в он-лайн режимі, середовище Classroom, сервіс Zoom.us, соціальні мережі тощо. Захист практики здійснюється у змішаній формі – очно або дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема відео-конференц зв'язку Zoom.us, за умови забезпечення аутентифікації здобувача вищої освіти. Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримувати у науково-педагогічних працівників, які безпосередньо здійснюють

керівництво практикою або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту кафедри кримінального процесу: Krum_proces@ukr.net.

1.3. Практика проводиться з метою закріплення і вдосконалення теоретичних знань, формування у здобувачів вищої освіти на відповідному етапі навчання згідно напряму та спеціалізації навичок та компетентностей, необхідних для виконання обов'язків слідчого (дізнавача), виховання потреби систематичного оновлення своїх знань та творчого застосування їх у практичній діяльності. Ознайомлення здобувачів вищої освіти з майбутньою спеціальністю у формі їх залучення до розслідування кримінальних правопорушень.

1.4. Практика проводиться шляхом безпосередньої участі здобувачів вищої освіти в організації та проведенні службової діяльності органів досудового розслідування, а також виконання конкретних процесуальних дій.

Основними завданнями навчальної практики є:

- зміцнення розуміння необхідності суворого дотримання законності, прав та свобод людини з урахуванням рішень Європейського суду з прав людини;
- ознайомлення з нормативно-правовою базою діяльності органів НП України загалом та її органів досудового розслідування;
- отримання практичних умінь і навичок слідчого (дізнавача) щодо: внесення відомостей до ЄРДР; проведення першочергових заходів та невідкладних слідчих (розшукових) дій, спрямованих на встановлення особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, та з'ясування всіх обставин події; діяльності слідчого (дізнавача) у складі слідчо-оперативної групи під час огляду місця події; підготовки та проведення слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій; виявлення, фіксації, вилучення та належного упакування слідів кримінального правопорушення, речових доказів тощо;
- систематизація та подальше закріплення і поглиблення одержаних здобувачами вищої освіти теоретичних знань на основі безпосереднього ознайомлення з роботою органів досудового розслідування НП України;
- ознайомлення з передовим досвідом і методами діяльності слідчих (дізнавачів) з розслідування кримінальних правопорушень;
- ознайомлення із тактикою дій слідчих (дізнавачів) під час виконання конкретних службових завдань;
- надбання і вдосконалення здобувачами вищої освіти професійних умінь й навичок з дисциплін спеціалізації;
- адаптація здобувачів вищої освіти до реальних умов діяльності органів досудового розслідування;

1.5. Перевірка здобутих під час проходження навчальної практики знань і навичок у здобувачів вищої освіти відбувається під час захисту у формі поліцейського квесту.

1.6. Відповідальність за організацію і проведення практики, а також безпосередній контроль за її проходженням забезпечують особи, визначені відповідальними в територіальних органах НП України, керівний склад НАВС,

навчально-методичний відділ, науково-педагогічний склад кафедри кримінального процесу НАВС.

2. Зміст практики

2.1. Проходження практики здійснюється за індивідуальним планом, розробленим на основі Положення про практичну підготовку слухачів та курсантів вищих навчальних закладів МВС України, що затверджене наказом МВС України від 27 червня 2013 року № 621, цієї програми (додаток № 1), заповненим здобувачами вищої освіти та затвердженим завідувачем кафедри кримінального процесу.

2.2. Термін проходження практики визначається окремим Наказом НАВС.

3. Організація і проведення практики

3.1. Організацію та проведення практики і контроль за її проходженням забезпечують керівний склад академії, навчально-методичний відділ НАВС, науково-педагогічний склад кафедри кримінального процесу НАВС, а також відповідні керівники органів НП України, до яких відряджено здобувачів вищої освіти.

З цією метою на весь період проведення практики наказом Ректора академії призначаються керівники із числа науково-педагогічних працівників кафедри кримінального процесу, на яких в межах визначених Наказом покладається персональна відповідальність за організацію практики здобувачів вищої освіти і контроль за її проходженням.

3.2. Керівники практики від НАВС зобов'язані:

- вивчати, аналізувати та узагальнювати досвід роботи випускників попередніх років, які проходять службу в базовому органі НП України;
- у визначений час, за участю представників органів (підрозділів) НП України, відповідно до компетенції провести інструктаж із здобувачами вищої освіти, які направляються для проходження практики, з питань щодо порядку прибуття до структурних підрозділів, проходження практики, а також оформлення та надання звітних матеріалів по закінченню практики й вибуття з місця їх проходження до НАВС;
- регулярно здійснювати контроль за виконанням здобувачами вищої освіти індивідуальних планів;
- безпосередньо приймати участь у захисті результатів проходження практики;
- після закінчення практики у здобувачів вищої освіти, вносити пропозиції щодо її організації та проведення, а також з вдосконалення підготовки фахівців органів досудового розслідування.

3.3. Керівники практики від НАВС, які призначені відповідальними за організацію та проведення практики здобувачами вищої освіти, мають право:

- здійснювати контроль за організацією та проходженням навчальної практики здобувачами вищої освіти в органах і підрозділах НП України;
- по пред'явленні службового посвідчення безперешкодно заходити на територію територіального підрозділу поліції до якого направлено здобувача вищої освіти, а також до відповідних службових приміщень;
- отримувати витяги із наказів про призначення керівника практики від органів та підрозділів НП України за здобувачем вищої освіти;
- ставити відмітки про виконання пунктів індивідуальних планів практики, перевіряти ведення щоденників і надавати вказівки здобувачами вищої освіти;
- вивчати умови організації та проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти, бути присутнім при проведенні інструктажів, спостерігати за виконанням ними практичних дій;
- виявляти недоліки в організації та проведенні практики, вживати заходи по їх усуненню та інформувати у разі їх систематичності та значущості керівництво ГУНП України.

3.4. Організація проведення практики в органах і підрозділах НП України покладається на керівників головних управлінь НП в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях та місті Києві, які зобов'язані:

- визначити конкретні підрозділи і служби відповідно до спеціалізації здобувачів вищої освіти, які прибувають для проходження навчальної практики, створити належні умови для її проведення із дотримання правил і норм охорони праці відповідно до законодавства;
- протягом тижня з початку проходження практики видати наказ про призначення та закріплення безпосередніх керівників практичної підготовки з числа найбільш підготовлених працівників, які мають відповідний освітньо-кваліфікаційний рівень, достатній практичний досвід, високі ділові та моральні якості. Цим же наказом закріпити здобувачів вищої освіти за керівниками практики (не більше двох здобувачів вищої освіти за одним керівником);
- не менше одного разу на тиждень здійснювати контроль за організацією та проведенням практики, проводити наради та заслуховувати здобувачів вищої освіти із занесенням відповідних рішень до протоколу, розробляти рекомендації щодо її вдосконалення, підводити підсумки практики та оформляти результати наказом, копію якого направляти до академії;
- припинити проходження навчальної практики та відрядити здобувача вищої освіти до НАВС (із направленням наказу) у разі систематичного невиконання ним індивідуального плану, недбалого ставлення до виконання службових обов'язків або грубого порушення службової дисципліни.

3.5. Керівництво практикою здобувачів вищої освіти здійснюється керівниками територіальних органів поліції в яких вона проводиться. На них покладаються такі обов'язки:

- забезпечення виконання здобувачами вищої освіти індивідуальних планів практики в повному обсязі та контроль за реалізацією запланованих заходів, встановлення режиму роботи здобувачів вищої освіти;

- підбір безпосередніх керівників практики із числа підлеглих працівників і подання кандидатур до слідчого управління або відділу (сектору) дізнання ГУНП для оформлення їх закріплення за здобувачами вищої освіти відповідним наказом;

- представлення здобувачів вищої освіти особовому складу підрозділу, роз'яснення їх правового статусу, ролі й місця керівників практики та інших працівників підрозділів під час виконання здобувачами вищої освіти своїх обов'язків;

- проведення інструктажу здобувачів вищої освіти, що прибули на практику, ознайомлення їх з оперативною обстановкою, завданнями і функціями територіального органу і слідчого відділу (відділення) або (відділу (сектору) дізнання), їх структурою, внутрішнім розпорядком, правилами техніки безпеки тощо;

- забезпечення здобувачів вищої освіти робочими місцями, необхідним для роботи майном, бланками службових документів, нормативно-правовою та спеціальною літературою тощо;

- аналіз роботи здобувачів вищої освіти і надання їм допомоги в успішному виконанні індивідуального плану;

- узагальнення підсумків практики і подання на затвердження керівникам практики та направлення копії до НАВС звіту (додаток 4);

- затвердження характеристик на здобувачів вищої освіти, що проходять практику.

3.6. На безпосередніх керівників практики покладаються обов'язки:

- ознайомлення здобувачів вищої освіти з оперативною обстановкою на дільниці (об'єкті, у районі), характером та особливостями роботи;

- щоденний облік та оцінка роботи здобувачів вищої освіти, контроль за виконанням ними індивідуальних планів практики, внутрішнього розпорядку, веденням щоденників;

- складання відгуків-характеристик (додаток 5) на здобувачів вищої освіти, їх затвердження у керівництва (не менш ніж за три дні до закінчення практики). У характеристиці мають знайти відображення обсяг і якість виконання програми й індивідуального плану навчальної практики; рівень підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання посадових інструкцій та службових обов'язків слідчого (дізнавача) і вміння реалізувати набуті знання під час здійснення досудового слідства або дізнання; наявність організаторських здібностей, навичок тактично правильно проводити слідчі (розшукові) дії та інші процесуальні дії, а також застосовувати спеціальні науково-технічні засоби; особисті морально-вольові якості, дисциплінованість, старанність; загальний культурний і професійний рівень розвитку, підсумкова оцінка за практику. Характеристики направляються до академії і додаються до особових справ здобувачів вищої освіти.

3.7. Під час проходження практики здобувачі вищої освіти підпорядковуються керівнику територіального органу поліції, у розпорядження якого вони направлені.

3.8. Забороняється залучати здобувачів вищої освіти до завдань, не передбачених програмою практики та виконання яких пов'язане з ризиком для їх життя і здоров'я або може призвести до неправомірних дій через їх недостатню фахову підготовленість, а також переміщати їх з одного органу НП України до іншого без окремого погодження з керівним складом Академії.

3.9. Під час проходження практики здобувачі вищої освіти зобов'язані:

- не пізніше як через три дні після прибуття до місця проходження практики скласти план роботи (*додаток № 2*), який затвердити у керівника органу НП України, виконувати передбачені Програмою навчальної практики (далі програмою), індивідуальним планом практики і планом роботи завдання у повному обсязі й у встановлені терміни;

- дотримуватись заходів особистої безпеки, правил охорони праці і техніки безпеки, виконувати розпорядок дня, встановлений у територіальному органі НП України за місцем проходження практики;

- виявляти організованість, ініціативу, дотримуватись вимог законодавчих актів України;

- вивчати накази, інструкції, методичні та аналітичні документи, які стосуються діяльності органів досудового розслідування НП України;

- засвоїти посадові інструкції слідчого (дізнавача);

- відвідувати заняття зі службової та спеціальної підготовки тощо;

- звітувати керівникам практики про виконану роботу;

- скласти звіт за підсумками практики згідно встановленої форми та подати його на погодження і затвердження, після чого здати на кафедру.

3.10. Під час проходження практики здобувачі вищої освіти мають право:

- ознайомлюватися з службовими документами слідчого підрозділу або підрозділу дізнання, з матеріалами кримінальних проваджень в обсязі завдань, визначених програмою практики та індивідуальними планами проходження навчальної практики;

- користуватися технічними та іншими засобами, наявними у відповідному територіальному органі НП України, за згодою безпосереднього керівника практики;

- повідомляти керівництво академії про випадки порушень зі сторони керівників практики від практичного підрозділу вимог чинного законодавства України, зокрема нормативних документів, які регламентують проведення практичної підготовки;

- вносити пропозиції керівництву територіального органу НП України щодо вдосконалення організації і проведення навчальної практики, а також діяльності слідчого підрозділу.

4. Підведення підсумків практики

4.1. Після закінчення практики здобувачі вищої освіти подають до НАВС оформлені належним чином наступні документи:

- індивідуальний план проходження практики (*додаток № 1*);

- план роботи (додаток № 2);
- щоденник проходження практики (додаток № 3);
- звіт за результатами проходження практики (додаток № 4);
- відгук-характеристику керівника практики (додаток № 5).

Звіт за результатами проходження практики повинен містити такі відомості:

- назву органу, в якому здійснювалась практика;
- підсумки виконання програми практики та індивідуального плану практики (що конкретно зроблено, вивчено, узагальнено, відпрацьовано практично);
- позитивні моменти в організації та проходженні практичної підготовки;
- труднощі та недоліки, які виникали під час практичної підготовки.

До звіту додаються матеріали, в яких містяться узагальнення (копії процесуальних документів, виконаних під час практичної підготовки, довідки, плани тощо).

4.2. Результати проходження практичної підготовки оцінюються в НАВС комісіями (протягом перших десяти днів семестру, що починається після практики), з урахуванням попереднього вивчення поданих здобувачами вищої освіти звітних матеріалів, висновків керівників практики, доповідей та їх відповідей на поставлені запитання, а також демонстрації ними практичних вмінь та навичок з розв'язання (проходження) поліцейського квесту.

Обов'язковою складовою оцінювання результатів практичної підготовки здобувачів вищої освіти є проходження поліцейського квесту на навчально-тренувальному комплексі (полігоні) НАВС. Головною метою поліцейського квесту є комплексна перевірка здобутих під час навчання теоретичних знань, а також їхнього уміння використовувати їх у майбутній професійній діяльності завдяки практичним навичкам, здобутим під час проходження практики в умовах максимально наближених до повсякденної діяльності органів досудового розслідування.

Проведення поліцейського квесту полягає в послідовному виконанні здобувачами вищої освіти задалегідь підготовлених завдань в умовах максимально наближених до практичної роботи слідчого (дізнавача) щодо проведення першочергових заходів та невідкладних слідчих (розшукових) дій, спрямованих на встановлення особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, та з'ясування всіх обставин події; діяльності слідчого (дізнавача) у складі слідчо-оперативної групи під час проведення огляду місця події; підготовки та проведення слідчих (розшукових), негласних слідчих (розшукових) дій та інших процесуальних дій відповідно до висунутих версій та змодельованих ситуацій; виявлення, фіксації, вилучення та належного упакування слідів кримінального правопорушення, речових доказів тощо.

Під час проведення поліцейського квесту здобувачі вищої освіти зобов'язані продемонструвати вміння: аналізувати та оцінювати інформацію, що міститься в заявах, повідомленнях про вчинене кримінальне правопорушення; правильно застосовувати норми законодавства України, що

регулюють порядок здійснення досудового розслідування та забезпечення прав, свобод і законних інтересів учасників кримінального провадження; самостійно приймати процесуальні рішення, проводити слідчі (розшукові) дії або інші процесуальні дії під час досудового розслідування; забезпечувати взаємодію слідчого з оперативними та іншими підрозділами Національної поліції; використовувати практичні навички, здобуті під час проходження практики; застосувати креативне мислення в умовах змодельованих слідчих ситуацій.

Проходження здобувачами вищої освіти поліцейського квесту дозволяє здійснити перевірку, узагальнення, систематизацію знань, умінь та навичок майбутніх слідчих (дізнавачів), і в такий спосіб забезпечує їх якісну практичну професійну підготовку.

Проходження поліцейського квесту відбувається в межах визначених етапів (частин):

- підготовчий;
- основний;
- заключний етап.

На **підготовчому етапі** комісія розподіляє навчальну групу на декілька підгруп, які отримують заздалегідь підготовлені ситуативні завдання. Відповідно до зазначених завдань здобувачам вищої освіти необхідно проаналізувати та оцінити змодельовану ситуацію, чітко визначити норми законодавства України, які можуть бути застосовані, коло учасників та процесуальний порядок виконання поставлених завдань.

Основний етап. Після отримання ситуативного завдання підгрупа в умовах навчально-тренувального комплексу (полігону) НАВС відповідно до визначеного процесуального статусу та виду кримінального правопорушення, демонструють свої вміння самостійно приймати процесуальні рішення, щодо організації роботи слідчо-оперативної групи або процесуального порядку проведення окремих слідчих (розшукових), чи інших процесуальних дій та фіксувати їх результати тощо.

Під час проведення основного етапу члени комісії можуть задавати питання його учасникам.

Заключний етап включає в себе оцінювання членами комісії результатів проходження здобувачами вищої освіти попередніх етапів квесту та підведення підсумку.

Оцінка за виконання ситуативного завдання здобувачами вищої освіти здійснюється за наступними критеріями:

- вміння аналізувати та оцінювати інформацію про кримінальне правопорушення;
- здатність правильно приймати процесуальні рішення та застосовувати норми законодавства;
- вміння впевнено продемонструвати алгоритм дій під час проведення слідчих (розшукових) або інших процесуальних дій.

До складу комісії включаються керівники практики від НАВС, науково-педагогічні працівники профільних кафедр та представники органів досудового розслідування (за попередньою домовленістю).

4.3. Результати захисту навчальної практики оцінюються за 100 бальною шкалою ECTS, за рівнем продемонстрованих практичних навичок, теоретичних знань та з урахуванням успішного проходження поліцейського квесту, які відображаються в підсумковій атестації здобувачів вищої освіти й фіксуються в особових та навчальних справах випускників НАВС, а характеристики за підсумками практики долучаються до особових справ здобувачів вищої освіти.

4.4. Результати проходження практики здобувачами вищої освіти розглядаються на оперативних нарадах в слідчих управліннях або відділів (секторів) дізнання ГУНП за участю керівників слідчих підрозділів або підрозділів дізнання, з обов'язковим направленням копії протоколів нарад до НАВС.

Загальні підсумки практичної підготовки і заходи щодо її подальшого вдосконалення обговорюються на оперативних нарадах в навчальних підрозділах НАВС, на засіданнях відповідних кафедр та вчених рад, загальних зборах здобувачів вищої освіти.

4.5. Здобувачу вищої освіти, який не виконав програму практики, отримав негативний висновок про її проходження або незадовільну оцінку під час захисту, ректором НАВС може бути надано право повторного її проходження під час канікулярної відпустки за місцем дислокації академії. Після повторного проходження практичної підготовки здійснюється її захист. У разі повторного невиконання програми практики, отримання негативного висновку про її проходження або незадовільну оцінку під час захисту практики здобувач вищої освіти відраховується з академії у встановленому порядку.

**Завідувач кафедри
кримінального процесу НАВС
полковник поліції**

Марк МАКАРОВ

ПОГОДЖЕНО
**Начальник
навчально-методичного відділу НАВС
підполковник поліції**

Станіслава КОЛОДЕЙЧАК

Методичні вказівки щодо проходження навчальної практики

З метою успішного проходження практики здобувачі вищої освіти зобов'язані:

1. Під час підготовки до практики вивчити програму проходження практики.

2. Після прибуття на місце проходження практики:

- відрекомендуватися керівнику органу НП України і слідчого підрозділу або підрозділу дізнання та доповісти про завдання і програму проходження практики;

- вивчити план роботи, завдання, що стоять перед територіальним органом поліції і слідчим підрозділом або підрозділом дізнання, розпорядок дня, познайомитися з о/с підрозділу;

- на основі програми скласти план роботи на весь період практики і подати його на затвердження керівнику територіального органу поліції.

3. Під час проходження практики:

- приймати участь під час підготовки і проведення слідчих (розшукових) дій та інших процесуальних дій, сумлінно виконувати всі службові доручення;

- щоденно вести облік проведених дій і заходів;

- бути бездоганним в своїй поведінці, взірцем високої дисциплінованості, зразкового зовнішнього вигляду.

4. Керуючись програмою та індивідуальним планом практики слід скласти план роботи та затвердити його у свого безпосереднього керівника практики, який закріплений за здобувачем.

5. Під час практики здобувач вищої освіти веде щоденник (додаток № 3), в якому у хронологічному порядку розміщується:

- особисто виконана процесуальна та інша робота;

- позитивний досвід роботи слідчого підрозділу або підрозділу дізнання та усього колективу територіального органу НП України;

- труднощі й недоліки, які заважали нормальній діяльності слідчого відділу (відділення) або відділу (сектору) дізнання та здобувача вищої освіти (практиканта);

- статистичні дані, цікаві з точки зору вивчення кримінальної процесуальної діяльності;

- висновки та пропозиції щодо поліпшення кримінальної процесуальної діяльності органів НП України.

6. Наприкінці практики складається звіт про проходження практики обсягом до 10 сторінок (додаток № 4). У ньому містяться:

- назва територіального органу поліції;

- підсумки виконання програми практики та індивідуального завдання кафедри (що конкретно зроблено; що вивчено; узагальнено; відпрацьовано практично);

- труднощі і недоліки, які мали місце у період проходження практики, недостатність знань, отриманих під час навчання;

- пропозиції щодо удосконалення навчального процесу та поліпшення організації практики у територіальному органі поліції.

До звіту можуть додаватися матеріали, в яких відображено узагальнення теоретико-прикладних проблем діяльності органів досудового розслідування під час розслідування кримінальних правопорушень, які можуть бути використані для подальших наукових досліджень та удосконалення освітнього процесу (аналітичні довідки, звіти слідчих (дізнавачів) і загалом слідчого відділу (відділення) або відділу (сектору) дізнання, рішення службових нарад, наочні матеріали: відео-, аудіо, фотодокументи тощо).

7. По закінченню проходження практики на здобувача вищої освіти складається відгук-характеристика.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

(посада, звання)_____
(підпис)(прізвище, ініціали)_____
(дата)**ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН**

проходження практики

(звання, П.І.Б.)

Національної академії внутрішніх справ _____

(повне найменування навчального підрозділу, номер групи)

Строк проходження практики _____

№ з/п	Заплановані заходи	Строк виконання	Відмітка про виконання

Здобувач вищої освіти_____
(звання)(підпис)_____
(ПІБ)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

кримінального процесу НАВС

доктор юридичних наук, доцент

полковник поліції

Марк МАКАРОВ

____.____. 2022

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН

проходження навчальної практики _____ поліції _____, (звання) (ПІБ)
 здобувача ступеня вищої освіти бакалавра Навчально-наукового інституту № 1
 (група № _____) Національної академії внутрішніх справ

Термін навчальної практики з ____ . ____ . 202_ по ____ . ____ . 202_

№	Заплановані заходи	Примітка
1	Прибути для проходження практики до визначеного органу досудового розслідування Національної поліції України. Доповісти про прибуття керівнику органу НП України, слідчого управління (відділу), безпосередньому керівнику практики, про завдання й програму проходження практики. Бути представленим особовому складу підрозділу	
2	Ознайомитись із завданнями і функціями підрозділу, його структурою, внутрішнім розпорядком, заходами особистої безпеки та правилами безпеки праці, умовами використання і застосування спеціальних технічних засобів тощо	
3	Ознайомитись з оперативною обстановкою, показниками роботи та даними планування роботи органу досудового розслідування за основними напрямками діяльності	
4	Скласти план роботи на період проходження практики та затвердити його у визначеному порядку	
5	Вивчити основні права та обов'язки слідчого, слідчого-криміналіста, помічника слідчого, керівника органу досудового розслідування. Засвоїти посадові інструкції слідчого	
6	Ознайомитись із основними формами взаємодії органів досудового розслідування з іншими підрозділами НП України, прокурором, слідчим	

	суддею та судом, а також іншими державними органами та посадовими особами, засобами масової інформації та населенням. Вивчити нормативну основу та ознайомитись із порядком організації і здійснення такої взаємодії	
7	<p>Ознайомитись із:</p> <ul style="list-style-type: none"> - нормативним та організаційним забезпеченням інформаційно-аналітичної роботи органу досудового розслідування НП України; - практикою дотримання обліково-реєстраційної дисципліни слідчими при розслідуванні кримінальних правопорушень; - нормативним та організаційним забезпеченням розгляду та вирішення відповідно до законодавства звернень громадян, запитів на інформацію органів державної влади і місцевого самоврядування, що надходять у зв'язку із здійсненням досудового розслідування; - організаційно-методичними основами планування діяльності органів досудового розслідування НП України; - організаційно-методичними основами техніко-криміналістичного забезпечення проведення слідчих (розшукових) дій; - організацією та методикою виявлення, фіксації, вилучення та упаковки слідів кримінального правопорушення, речових доказів під час огляду місця події, обшуку; - практику систематизації змін до кримінального та кримінального процесуального законодавства, яке застосовується при розслідуванні кримінальних правопорушень, формування відповідної бібліотеки і поповнення її літературою та офіційними виданнями, в яких публікуються зміни до чинного законодавства 	
8	<p>Додатково ознайомитись та вивчити в частині, що стосується роботи органів досудового розслідування, положення:</p> <p>1) Законів України (з урахуванням змін і доповнень):</p> <ul style="list-style-type: none"> - «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 р.; - «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 р.; - «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 р.; - «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 р.; - «Про безоплатну правову допомогу» від 2 червня 2011 р.; - «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» від 23 грудня 1993 р.; - «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» від 23 грудня 1993 р.; 	

- «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23 лютого 2006 р.;

- «Про судову експертизу» від 25 лютого 1994 р.;

- «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду» від 1 грудня 1994 р.;

2) правових актів у сфері міжнародних стандартів здійснення кримінального провадження:

- *Міжнародного пакту про громадянські і політичні права* від 16.12.1966 (ратифікація від 19.10.1973);

- *Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод* від 04.11.1950 (ратифікація від 17.07.1997);

- *Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах* від 20.04.1959 (ратифікація від 16.01.1998);

- *Міжнародної конвенції про боротьбу з фінансуванням тероризму* від 09.12.1999 (ратифікація від 12.09.2002);

- *Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією (ETS 173)* від 27.01.1999 (ратифікація 18.10.2006);

- *Конвенції про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом* від 08.11.1990 (ратифікація від 17.12.1997);

- *Конвенції ООН про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин* від 20.12.1988 (ратифікація від 25.04.1991);

3) рішень Європейського суду з прав людини:

- у справі «Волохи проти України» від 2 листопада 2006 року;

- у справі «Шабельник проти України» від 19 лютого 2009 року;

- у справі «Нечипорук і Йонкало проти України» від 21 квітня 2011 року;

- у справі «Шиянов проти України» від 2 червня 2016 року;

- у справі «Чумак проти України» від 19 травня 2016 року;

- у справі «Поміляйко проти України» від 11 лютого 2016 року;

- у справі «Багієва проти України» від 28 квітня 2016 року;

- у справі «Тихонов проти України» від 10 грудня 2015 року;

- у справі «Собко проти України» від 17 грудня 2015 року;

- у справі «Будан проти України» від 14 січня 2016 року та інших;
 - у справі «Кузьменко проти України» від 09 березня 2017 року;
 - у справі «Горковлюк та Кагановський проти України» від 04 жовтня 2018 року;
 - у справі «Грабовський проти України» від 22 листопада 2018 року;
 - у справі «Азюковська проти України» від 17 грудня 2019 року;
 - у справі «Баз проти України» від 05 листопада 2020 року 2020 року;
 - у справі «Корнілова проти України» від 12 листопада 2020 року;
 - у справі «Загубня та Табачкова проти України» від 12 листопада 2020 року;
 - у справі «Чернов проти України» від 10 грудня 2020 року;
 - у справі «Кочура та інші проти України» від 11 березня 2021 року;
 - у справі «Березенко проти України» від 15 квітня 2021 року;
 - у справі «Голованов проти України» від 15 квітня 2021 року;
 - у справі «Воронін проти України» від 15 квітня 2021 року;
 - у справі «Солтисюк і Толмачев проти України» від 10 червня 2021 року;
 - у справі «Дубович проти України» від 22 липня 2021 року та інших;
- 4) **Порядку** зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2012 р. № 1104;
- 5) **Порядку** інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання, адміністративного арешту або застосування залобіжного заходу у вигляді тримання під вартою: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2011 р. № 1363;
- 6) **Порядку** внесення коштів на спеціальній рахунок у разі застосування застави як запобіжного заходу: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 11 січня 2012 р. № 15;
- 7) **Положення** про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення:

затв. наказом Офісу Генерального прокурора від 30.06.2020 № 298;

8) *наказів МВС України та інших міністерств і відомств та затверджених ними Інструкцій, Положень, Порядків* (з урахуванням змін і доповнень):

- Про затвердження Порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події від 08.02.2019 № 100;
- Про затвердження Інструкції з організації обліку та руху кримінальних проваджень в органах досудового розслідування Національної поліції України: наказ МВС України від 14.04.2016 № 296;
- Про затвердження Порядку застосування електронних засобів контролю: наказ МВС України від 08.06.2017 № 480;
- Про затвердження Положення про Експертну службу Міністерства внутрішніх справ України: наказ МВС України від 03.11.2015 № 1343;
- Про затвердження Інструкції про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: наказ МВС України від 03.11.2015 № 1339;
- Про затвердження Інструкції про порядок виконання органами Національної поліції ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту та про зміну раніше обраного запобіжного заходу на запобіжний захід у вигляді домашнього арешту: наказ МВС України від 13.07.2016 № 654;
- Про затвердження Правил етичної поведінки поліцейських: наказ МВС України від 09.11.2016 № 1179;
- Про організацію роботи із запитами на публічну інформацію в Національній поліції України : наказ МВС України від 07.02.2017 № 95;
- Про затвердження Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України: наказ МВС України від 06.07.2017 № 570;
- Про затвердження Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України: наказ МВС України від 20.05.2020 № 405;
- Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх

	<p>виявленні та розслідуванні: наказ МВС України від 07.07.2017 № 575;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Про затвердження Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України: наказ МВС України від 23.05.2017 № 440; - Про затвердження Порядку взаємодії між органами та підрозділами Національної поліції, закладами охорони здоров'я та органами прокуратури України при встановленні факту смерті людини: наказ МВС України, МОЗ України, ГП України від 29.09.2017 № 807/1193/279; - Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: наказ ГП України, МВС України, СБ України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5. 	
9	<p>Бути присутнім при:</p> <ul style="list-style-type: none"> - роботі слідчо-оперативної групи під час огляду місця події; - прийомі заяв та повідомлень про кримінальні правопорушення; - затриманні особи за підозрою у вчиненні злочину в порядку, передбаченому ст. 208 КПК України; - розгляді слідчим суддею клопотань слідчого, прокурора про проведення слідчих (розшукових) дій, про застосування заходів забезпечення кримінального провадження; - проведенні слідчих (розшукових) дій (допиту потерпілого, свідка, підозрюваного, одночасного допиту, огляду, обшуку, пред'явлення для впізнання, слідчого експерименту, призначення експертизи, освідчування та ін.); - залученні спеціалістів при проведенні слідчих (розшукових) дій; - відібранні зразків (різних видів) для експертного дослідження; - виявленні, фіксації, вилученні та упаковці слідів, предметів і документів під час проведення огляду місця події та інших слідчих (розшукових) дій; - проведенні інших процесуальних дій слідчого (дізнавача) (врученні письмового повідомлення про підозру за дорученням прокурора; відкритті матеріалів досудового розслідування іншій стороні тощо); - складанні процесуальних та інших службових документів слідчого (дізнавача); 	

	<ul style="list-style-type: none"> - систематизації матеріалів досудового розслідування та оформленні матеріалів кримінального провадження; - заповненні облікової документації роботи слідчого підрозділу або підрозділу дізнання; - службових нарадах слідчого підрозділу або підрозділу дізнання та територіального органу загалом 	
10	Підготувати необхідні документи за результатами проходження практики та подати їх на погодження і затвердження у встановленому порядку	

Здобувач ступеня
вищої освіти бакалавра
_____ поліції
(звання)

(підпис)

ПШБ

_____._____.2022

ЗАТВЕРДЖУЮКерівник органу _____
посада, звання, прізвищеініціали керівника територіального органу
поліції_____._____.2022 р.
(місце для печатки)**ПЛАН РОБОТИ**здобувача ступеня вищої освіти бакалавра Навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ
_____ поліції
(звання)

(П.І.Б.)

у період з _____._____.20__ по _____._____.20__

№ з/п	Заплановані заходи	Термін виконання	Відмітка про виконання (виконано з оцінкою)
	1. Ознайомитись		
1.1.			
	2. Вивчити		
2.1.			
	3. Взяти участь		
3.1.			
	4. Виконати		
4.1.			
	5. Навчитись		
5.1.			

Здобувач вищої освіти_____
(звання)
_____._____.2022 р.

(підпис)

(П.І.Б.)

Керівник практики_____
(звання)
_____._____.2022 р.

(підпис)

(П.І.Б.)

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
(назва вищого закладу освіти)

(назва навчального підрозділу)

(назва кафедри)

Щ О Д Е Н Н И К
проходження практики

(звання, прізвище, ініціали)

(місто, рік)

Хід виконаної роботи

№ з/п	Дата	Зміст роботи	Відмітка про виконання

Додаток № 4

ЗАТВЕРДЖУЮКерівник органу _____
посада, звання, прізвище_____
ініціали керівника територіального органу
поліції_____._____.20__ р.
(місце для печатки)**ЗВІТ**
за результатами проходження практики_____
(звання, П.І.Б., повне найменування навчального підрозділу)**Здобувач вищої освіти**_____
(звання)
_____._____.2022 р._____
(підпис)_____
(П.І.Б.)**Керівник практики**_____
(звання)
_____._____.20__ р._____
(підпис)_____
(П.І.Б.)**ПОГОДЖУЮ**Керівник слідчого відділу (відділення)
(відділу (сектору) дізнання)_____
(звання)
_____._____.20__ р._____
(підпис)_____
(П.І.Б.)

Додаток № 5

ЗАТВЕРДЖУЮКерівник органу _____
посада, звання, прізвище_____
ініціали керівника територіального органу
поліції_____._____.2022 р.
(місце для печатки)**ВІДГУК-ХАРАКТЕРИСТИКА**на _____
(звання, П.І.Б.)

_____ проходив практику в _____

До професійних обов'язків відносився _____

Має здібності до виконання такої роботи _____

Професійні якості практиканта: _____

На підставі чого виставляється оцінка за практику _____

За проходження практики заслуговує на оцінку _____
(прописом)**Керівник практики** _____
посада_____
спеціальне звання, прізвище, ініціали

підпис місце печатки

« _____ » _____ 20__ р.

**ВИТЯГИ З НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ, ЯКИМИ ПОВИННІ
КЕРУВАТИСЯ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ**

**ЗАКОН УКРАЇНИ
Про Національну поліцію
(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 40-41, ст.379)**

**Розділ II
ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ**

Стаття 6. Верховенство права

1. Поліція у своїй діяльності керується принципом верховенства права, відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави.

2. Принцип верховенства права застосовується з урахуванням практики Європейського суду з прав людини.

Стаття 7. Дотримання прав і свобод людини

1. Під час виконання своїх завдань поліція забезпечує дотримання прав і свобод людини, гарантованих Конституцією та законами України, а також міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, і сприяє їх реалізації.

2. Обмеження прав і свобод людини допускається виключно на підставах та в порядку, визначених Конституцією і законами України, за нагальної необхідності і в обсязі, необхідному для виконання завдань поліції.

3. Здійснення заходів, що обмежують права та свободи людини, має бути негайно припинене, якщо мета застосування таких заходів досягнута або немає необхідності подальшого їх застосування.

4. Поліцейським за будь-яких обставин заборонено сприяти, здійснювати, підбурювати або терпимо ставитися до будь-яких форм катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання.

У разі виявлення таких дій кожен поліцейський зобов'язаний негайно вжити всіх можливих заходів щодо їх припинення та обов'язково доповісти безпосередньому керівництву про факти катування та наміри їх застосування. У разі приховування фактів катування або інших видів неналежного поводження поліцейськими керівник органу протягом доби з моменту отримання відомостей про такі факти зобов'язаний ініціювати проведення службового розслідування та притягнення винних до відповідальності.

У разі виявлення таких дій поліцейський зобов'язаний повідомити про це орган досудового розслідування, уповноважений на розслідування відповідних кримінальних правопорушень, вчинених поліцейськими.

5. У діяльності поліції забороняються будь-які привілеї чи обмеження за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань,

статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовною або іншими ознаками.

Стаття 8. Законність

1. Поліція діє виключно на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією та законами України.

2. Поліцейському заборонено виконувати злочинні чи явно незаконні розпорядження та накази.

3. Накази, розпорядження та доручення вищих органів, керівників, посадових та службових осіб, службова, політична, економічна або інша доцільність не можуть бути підставою для порушення поліцейським Конституції та законів України.

4. Під час дії воєнного стану поліція діє згідно із призначенням та специфікою діяльності з урахуванням тих обмежень прав і свобод громадян, а також прав і законних інтересів юридичних осіб, що визначаються відповідно до Конституції України та Закону України «Про правовий режим воєнного стану».

Стаття 9. Відкритість та прозорість

1. Поліція здійснює свою діяльність на засадах відкритості та прозорості в межах, визначених Конституцією та законами України.

2. Поліція забезпечує постійне інформування органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також громадськості про свою діяльність у сфері охорони та захисту прав і свобод людини, протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки і порядку.

3. Поліція забезпечує доступ до публічної інформації, володільцем якої вона є, у порядку та відповідно до вимог, визначених законом.

4. Поліція може оприлюднювати (поширювати) інформацію з обмеженим доступом лише у випадках та в порядку, визначених законом.

5. Нормативно-правові акти, що регламентують діяльність поліції, обов'язково оприлюднюються на веб-порталі центрального органу управління поліції. Нормативно-правові акти з обмеженим доступом оприлюднюються у випадках та в порядку, визначених законом.

6. Проекти нормативно-правових актів, що стосуються прав та свобод людини, обов'язково проходять громадське обговорення в порядку, визначеному Міністром внутрішніх справ України.

Стаття 10. Політична нейтральність

1. Поліція забезпечує захист прав та свобод людини незалежно від політичних переконань та партійної належності.

2. Поліція у своїй діяльності є незалежною від рішень, заяв чи позицій політичних партій та громадських об'єднань.

3. В органах і підрозділах поліції заборонено використовувати будь-які предмети, на яких зображена символіка політичних партій, та провадити політичну діяльність.

4. Поліцейським заборонено висловлювати особисте ставлення до діяльності політичних партій під час виконання службових повноважень, а також використовувати службові повноваження у політичних цілях.

Стаття 11. Взаємодія з населенням на засадах партнерства

1. Діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб.

2. З метою визначення причин та/або умов учинення правопорушень планування службової діяльності органів і підрозділів поліції здійснюється з урахуванням специфіки регіону та проблем територіальних громад.

3. Рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції.

4. Оцінка рівня довіри населення до поліції проводиться незалежними соціологічними службами в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Стаття 12. Безперервність

1. Поліція забезпечує безперервне та цілодобове виконання своїх завдань. Кожен має право в будь-який час звернутися за допомогою до поліції або поліцейського.

2. Поліція не має права відмовити в розгляді або відкласти розгляд звернень стосовно забезпечення прав і свобод людини, юридичних осіб, інтересів суспільства та держави від протиправних посягань з посиланням на вихідний, святковий чи неробочий день або закінчення робочого дня.

Розділ IV ПОВНОВАЖЕННЯ ПОЛІЦІЇ

Стаття 23. Основні повноваження поліції

1. Поліція відповідно до покладених на неї завдань:

1) здійснює превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень;

2) виявляє причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживає у межах своєї компетенції заходів для їх усунення;

3) вживає заходів з метою виявлення кримінальних, адміністративних правопорушень; припиняє виявлені кримінальні та адміністративні правопорушення;

4) вживає заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення кримінального, адміністративного правопорушення;

5) здійснює своєчасне реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події;

5-1) здійснює прийом екстрених викликів за скороченим телефонним номером 102;

6) здійснює досудове розслідування кримінальних правопорушень у межах визначеної підслідності;

7) розшукує осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду, ухиляються від виконання кримінального покарання, пропали безвісти, та інших осіб у випадках, визначених законом;

8) у випадках, визначених законом, здійснює провадження у справах про адміністративні правопорушення, приймає рішення про застосування адміністративних стягнень та забезпечує їх виконання;

9) доставляє у випадках і порядку, визначених законом, затриманих осіб, підозрюваних у вчиненні кримінального правопорушення, та осіб, які вчинили адміністративне правопорушення;

10) вживає заходів для забезпечення публічної безпеки і порядку на вулицях, площах, у парках, скверах, на стадіонах, вокзалах, в аеропортах, морських та річкових портах, інших публічних місцях;

11) регулює дорожній рух та здійснює контроль за дотриманням Правил дорожнього руху його учасниками та за правомірністю експлуатації транспортних засобів на вулично-дорожній мережі;

12) здійснює супроводження транспортних засобів у випадках, визначених законом;

13) видає відповідно до закону дозволи на рух окремих категорій транспортних засобів; у випадках, визначених законом, видає та погоджує дозвільні документи у сфері безпеки дорожнього руху;

14) вживає всіх можливих заходів для надання домедичної допомоги особам, які постраждали внаслідок кримінальних чи адміністративних правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в ситуації, небезпечній для їхнього життя чи здоров'я;

15) вживає заходів для визначення осіб, які не здатні через стан здоров'я, вік або інші обставини повідомити інформацію про себе; встановлює особу за невідомим трупом;

16) забезпечує безпеку взятих під захист осіб на підставах та в порядку, визначених законом;

17) у межах своєї компетенції, визначеної законом, здійснює контроль за дотриманням вимог законів та інших нормативно-правових актів щодо опіки, піклування над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, вживає заходів щодо запобігання дитячій бездоглядності, правопорушенням серед дітей, а також соціального патронажу щодо дітей, які відбували покарання у виді позбавлення волі;

18) вживає заходів для запобігання та припинення насильства в сім'ї;

19) здійснює охорону об'єктів права державної власності у випадках та порядку, визначених законом та іншими нормативно-правовими актами, а також бере участь у здійсненні державної охорони;

20) здійснює на договірних засадах охорону фізичних осіб та об'єктів права приватної і комунальної власності, а також об'єктів критичної інфраструктури, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України;

21) здійснює контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ;

22) здійснює у визначеному законодавством порядку приймання, зберігання та знищення вилученої, добровільно зданої або знайденої вогнепальної, газової, холодної та іншої зброї, боєприпасів, набоїв, вибухових речовин та пристроїв, наркотичних засобів або психотропних речовин;

23) здійснює контроль у межах своєї компетенції, визначеної законом, за дотриманням вимог режиму радіаційної безпеки у спеціально визначеній зоні радіоактивного забруднення;

24) бере участь відповідно до повноважень у забезпеченні та здійсненні заходів правового режиму воєнного або надзвичайного стану, зони надзвичайної екологічної ситуації у разі їх введення на всій території України або в окремій місцевості;

24-1) здійснює у визначеному законом порядку протидію злочинним посяганням на об'єкти критичної інфраструктури, які загрожують безпеці громадян і порушують функціонування систем життєзабезпечення; захист об'єктів критичної інфраструктури, інтересів суспільства і держави від злочинних посягань у кіберпросторі, здійснює заходи із запобігання, виявлення, припинення та розкриття кіберзлочинів проти об'єктів критичної інфраструктури;

25) виконує в межах компетенції запити органів правопорядку (правоохоронних органів) інших держав або міжнародних організацій поліції відповідно до закону та міжнародних договорів України.

26) здійснює оперативно-розшукову діяльність відповідно до закону;

27) вживає заходів для забезпечення публічної безпеки і порядку під час примусового виконання судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб), здійснює привід осіб за рішенням тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України, а також вживає заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю державних виконавців, приватних виконавців та інших осіб, які беруть участь у вчиненні виконавчих дій, здійснює привід у виконавчому провадженні, здійснює розшук боржника чи дитини у виконавчому провадженні у випадках, передбачених законом або рішенням суду.

Залучення для проведення виконавчих дій поліцейських здійснюється за вмотивованою постановою виконавця, яка надсилається керівнику

територіального органу поліції за місцем проведення відповідної виконавчої дії. Відмова у залученні поліції для проведення виконавчих дій допускається лише з підстав залучення особового складу даного територіального органу поліції до припинення групового порушення громадської безпеки і порядку чи масових заворушень під час дії воєнного стану, а також для подолання наслідків надзвичайних ситуацій, небезпечних подій, у тому числі аварій, епідемій;

28) забезпечує інформування Уповноваженого з питань осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, про хід досудового розслідування, вжиття заходів для розшуку осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, для внесення даних до Єдиного реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин;

29) виявляє транспортні засоби особистого користування, тимчасово ввезені на митну територію України громадянами більш як на 30 діб та не зареєстровані в Україні у встановлені законодавством строки;

30) вживає заходів для виявлення неправомірного керування транспортними засобами, щодо яких порушено обмеження, встановлені Митним кодексом України, а саме: порушено строки їх тимчасового ввезення та/або переміщення в митному режимі транзиту; транспортні засоби використовуються для цілей підприємницької діяльності та/або отримання доходів в Україні; транспортні засоби передано у володіння, користування або розпорядження особам, які не ввозили їх на митну територію України або не поміщували в митний режим транзиту, а також заходів для виявлення неправомірного розкомплектування таких транспортних засобів.

31) на підставі відповідної постанови Уповноваженого із захисту державної мови вживає заходів у межах компетенції для забезпечення здійснення Уповноваженим із захисту державної мови своїх повноважень, передбачених Законом України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

Залучення поліцейських здійснюється за вмотивованим зверненням Уповноваженого із захисту державної мови, в якому має зазначатися, які саме дії пропонується вчинити поліцейським. Таке звернення надсилається керівнику територіального органу поліції за місцем вчинення визначених у зверненні дій;

32) забезпечує проведення спільних з органом регулювання у сферах електронних комунікацій та радіочастотного спектра заходів з метою встановлення та притягнення до відповідальності власників радіообладнання будь-якого призначення, експлуатація якого заборонена в Україні або яке експлуатується без визначеного законодавством радіочастотного присвоєння, припинення порушень законодавства у сферах електронних комунікацій та радіочастотного спектра, у порядку взаємодії, який затверджується спільними нормативно-правовими актами;

33) у межах своєї компетенції здійснюють нагляд за дотриманням порядку виходу домашніх тварин (собак) у громадських місцях, за дотриманням вимог у

сфері захисту тварин від жорстокого поводження та вживають відповідних заходів у разі порушення законодавства у цій сфері;

34) здійснює у взаємодії зі Збройними Силами України, Національною гвардією України, Державною прикордонною службою України, Державною спеціальною службою транспорту, Службою безпеки України боротьбу з диверсійно-розвідувальними силами агресора (противника) та не передбаченими законами України воєнізованими або збройними формуваннями;

35) сприяє Державній прикордонній службі України у виявленні каналів незаконного перетинання державного кордону, переміщення зброї, боєприпасів, вибухових речовин та разом із відповідними правоохоронними органами ліквідує такі канали;

36) за письмовим запитом в установленому законом порядку безоплатно одержує від державних органів, органів місцевого самоврядування, юридичних осіб державної форми власності інформацію, необхідну для виконання визначених цим Законом завдань та повноважень поліції, у тому числі стосовно військовополонених, у вигляді та у формі, що зазначені в такому запиті. Суб'єкти, яким адресовано відповідний запит, зобов'язані протягом трьох днів, а в разі неможливості – не пізніше десятиденного строку з дня отримання запиту, надати відповідну інформацію або повідомити про причини, що перешкоджають її наданню;

37) здійснює конвоювання осіб, затриманих за підозрою в учиненні кримінального правопорушення, узятих під варту, обвинувачених або засуджених до позбавлення волі, а також охороняє їх у залі суду.

Перелік місцевих загальних судів, відповідних установ попереднього ув'язнення (крім гауптвахт) та ізоляторів тимчасового тримання, з/до яких поліцією здійснюється конвоювання таких осіб, визначається Міністром внутрішніх справ України;

38) у випадках, передбачених законом, утримує в ізоляторах тимчасового тримання осіб, затриманих за вчинення кримінальних або адміністративних правопорушень, осіб, стосовно яких як запобіжний захід застосовано тримання під вартою, осіб, підданих адміністративному арешту, а також обвинувачених і засуджених;

39) у межах визначеної законодавством компетенції здійснює розмінування, що має оперативний характер, у частині виявлення, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів, щодо яких є підстави вважати, що вони є предметами, знаряддями чи засобами вчинення адміністративних або кримінальних правопорушень;

40) організовує роботу з надання, позбавлення та підтвердження допуску поліцейських до проведення спеціальних вибухотехнічних робіт;

41) здійснює техніко-криміналістичне забезпечення огляду місця події, в тому числі пов'язаної з пожежами, та спеціальні вибухотехнічні роботи за фактами скоєння вибухів, надходження повідомлень про виявлення підозрілих вибухонебезпечних предметів, загрозу вибуху;

42) здійснює представництво та забезпечує виконання зобов'язань України в Міжнародній організації кримінальної поліції - Інтерполі та виступає як Національне центральне бюро Інтерполу;

43) здійснює співробітництво з Європейським поліцейським офісом (Європолом) та діє як Національний контактний пункт між компетентними органами України та Європолом;

44) організовує взаємодію правоохоронних та інших державних органів України з Міжнародною організацією кримінальної поліції - Інтерполом, Європейським поліцейським офісом (Європолом), а також компетентними органами інших держав з питань, що належать до сфери діяльності Інтерполу та Європолу;

45) здійснює збирання біометричних даних осіб, у тому числі шляхом дактилоскопіювання, у випадках, передбачених Кримінальним процесуальним кодексом України;

46) здійснює адміністративний нагляд відповідно до закону.

Розділ V ПОЛІЦЕЙСЬКІ ЗАХОДИ

Стаття 42. Поліцейські заходи примусу

1. Поліція під час виконання повноважень, визначених цим Законом, уповноважена застосовувати такі заходи примусу:

- 1) фізичний вплив (сила);
- 2) застосування спеціальних засобів;
- 3) застосування вогнепальної зброї.

2. Фізичним впливом є застосування будь-якої фізичної сили, а також спеціальних прийомів боротьби з метою припинення протиправних дій правопорушників.

3. Спеціальні засоби як поліцейські заходи примусу - це сукупність пристроїв, приладів і предметів, спеціально виготовлених, конструктивно призначених і технічно придатних для захисту людей від ураження різними предметами (у тому числі від зброї), тимчасового (відворотного) ураження людини (правопорушника, супротивника), пригнічення чи обмеження волі людини (психологічної чи фізичної) шляхом здійснення впливу на неї чи предмети, що її оточують, з чітким регулюванням підстав і правил застосування таких засобів та службових тварин.

4. Для виконання своїх повноважень поліцейські можуть використовувати такі спеціальні засоби:

- 1) гумові та пластикові кийки;
- 2) електрошокові пристрої контактної та контактано-дистанційної дії;
- 3) засоби обмеження рухомості (кайданки, сітки для зв'язування тощо);
- 4) засоби, споряджені речовинами сльозогінної та дратівної дії;
- 5) засоби примусової зупинки транспорту;
- 6) спеціальні маркувальні та фарбувальні засоби;

- 7) службові собаки та службові коні;
- 8) пристрої, гранати та боєприпаси світлозвукової дії;
- 9) засоби акустичного та мікрохвильового впливу;
- 10) пристрої, гранати, боєприпаси та малогабаритні підривні пристрої для руйнування перешкод і примусового відчинення приміщень;
- 11) пристрої для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії;

12) засоби, споряджені безпечними димоутворюючими препаратами;

13) водомети, бронемашини та інші спеціальні транспортні засоби.

5. Під час дії воєнного стану, у разі необхідності відбиття нападу, що загрожує життю чи здоров'ю поліцейського або іншої особи, а також усунення небезпеки у стані крайньої необхідності або при затриманні особи, яка вчинила правопорушення та/або чинить опір поліцейському, поліцейський має право використати підручні засоби.

6. Не є заходом примусу використання поліцейським засобів індивідуального захисту (шоломів, бронежилетів та іншого спеціального екіпірування).

7. Поліцейський зобов'язаний негайно зупинити застосування певного виду заходу примусу в момент досягнення очікуваного результату.

8. Норми забезпечення підрозділів поліції спеціальними засобами та вогнепальною зброєю встановлюються Міністерством внутрішніх справ України.

9. Під час дії воєнного стану поліцейський має право застосовувати заходи примусу, передбачені цією статтею стосовно осіб, які беруть участь у збройній агресії проти України, без врахування вимог та заборон, передбачених статтею 43, частинами четвертою та п'ятою статті 45, а також частиною дев'ятою статті 46 цього Закону.

10. Під час дії воєнного стану у разі застосування поліцейським заходу примусу передбаченого статтею 42 цього Закону стосовно осіб, які здійснюють агресію проти України, та завдання зазначеним особам тілесних ушкоджень, каліцтва, застосування вогнепальної зброї, за наявності можливості, з урахуванням подій на відповідній території, поліцейський усно або за допомогою засобів комунікаційного зв'язку повідомляє свого безпосереднього керівника, який у разі необхідності за можливості повідомляє центральний орган управління поліції та відповідного прокурора.

Стаття 43. Порядок застосування поліцейських заходів примусу

1. Поліцейський зобов'язаний заздалегідь попередити особу про застосування фізичної сили, спеціальних засобів і вогнепальної зброї і надати їй достатньо часу для виконання законної вимоги поліцейського, крім випадку, коли зволікання може спричинити посягання на життя і здоров'я особи чи та/або поліцейського або інші тяжкі наслідки, або в ситуації, що склалася, таке попередження є невиправданим або неможливим.

2. Попередження може бути зроблено голосом, а за значної відстані або звернення до великої групи людей - через гучномовні установки, підсилювачі звуку.

3. Вид та інтенсивність застосування заходів примусу визначаються з урахуванням конкретної ситуації, характеру правопорушення та індивідуальних особливостей особи, яка вчинила правопорушення.

4. Поліцейські зобов'язані надавати невідкладну медичну допомогу особам, які постраждали в результаті застосування заходів примусу.

5. Заборонено застосування фізичної сили, спеціальних засобів і вогнепальної зброї до жінок з явними ознаками вагітності, малолітніх осіб, осіб з явними ознаками обмежених можливостей або старості, крім випадків учинення ними збройного чи групового нападу, учинення збройного опору поліцейському, що загрожує життю і здоров'ю інших осіб або поліцейських, якщо відбити такий напад або опір іншими способами і засобами неможливо.

Стаття 44. Застосування фізичної сили

1. Поліцейський може застосовувати фізичну силу, у тому числі спеціальні прийоми боротьби (рукопашного бою), для забезпечення особистої безпеки або/та безпеки інших осіб, припинення правопорушення, затримання особи, яка вчинила правопорушення, якщо застосування інших поліцейських заходів не забезпечує виконання поліцейським повноважень, покладених на нього законом.

2. Поліцейський зобов'язаний письмово повідомити свого керівника, а той зобов'язаний повідомити прокурора про завдання особі тілесних ушкоджень унаслідок застосування фізичної сили.

Стаття 45. Застосування спеціальних засобів

1. Поліцейський для забезпечення публічної безпеки і порядку застосовує спеціальні засоби, визначені цим Законом.

2. Поліцейський уповноважений застосовувати спеціальні засоби тільки у разі, якщо він пройшов відповідну спеціальну підготовку.

3. Загальні правила застосування спеціальних засобів:

1) кайданки та інші засоби обмеження рухомості застосовуються:

а) до особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення та чинить опір поліцейському або намагається втекти;

б) під час затримання особи;

в) під час конвоювання (доставляння) затриманого або заарештованого;

г) якщо особа своїми небезпечними діями може завдати шкоду собі і оточуючим;

г) проведення процесуальних дій з особами у випадках, коли вони можуть створити реальну небезпеку оточуючим або собі;

2) гумові та пластикові кийки застосовуються для:

а) відбиття нападу на поліцейського, іншу особу та/або об'єкт, що перебуває під охороною;

б) затримання особи, яка вчинила правопорушення і чинить злісну непокору законній вимозі поліцейського;

в) припинення групового порушення громадського порядку чи масових заворушень;

3) засоби, споряджені речовинами сльозогінної та дратівної дії, застосовуються для:

а) відбиття нападу на поліцейського, іншу особу та/або об'єкт, що перебуває під охороною;

б) припинення групового порушення громадського порядку чи масових заворушень;

4) засоби примусової зупинки транспорту застосовуються для примусової зупинки транспортного засобу, водій якого не виконав законні вимоги поліцейського щодо зупинки транспортного засобу, або якщо дії водія транспортного засобу створюють загрозу життю чи здоров'ю людини;

5) пристрої, гранати, боєприпаси та малогабаритні підривні пристрої для руйнування перешкод і примусового відчинення приміщень застосовуються для:

а) затримання особи;

б) звільнення особи, незаконно позбавленої свободи, яка знаходиться у приміщенні;

б) електрошокові пристрої контактної та контактної-дистанційної дії застосовуються для:

а) відбиття нападу на поліцейського, іншу особу та/або об'єкт, що перебуває під охороною;

б) відбиття нападу тварини, що загрожує життю і здоров'ю особи чи поліцейського;

7) спеціальні маркувальні та фарбувальні засоби застосовуються для:

а) маркування особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення;

б) припинення групового порушення громадського порядку чи масових заворушень з метою подальшого виявлення осіб та затримання, а також контролю за переміщенням речей;

8) пристрої, гранати та боєприпаси світлозвукової дії, засоби акустичного та мікрохвильового впливу застосовуються для:

а) відбиття нападу на поліцейського, іншу особу та/або об'єкт, що перебуває під охороною;

б) затримання особи, яка чинить збройний опір, або з метою примусити таку особу залишити територію (транспортний засіб, будівлю, споруду, земельну ділянку), де перебуває така особа;

в) звільнення особи, незаконно позбавленої свободи, яка знаходиться у приміщенні;

9) водомети, бронемашини та інші спеціальні транспортні засоби застосовуються для:

а) припинення групового порушення громадського порядку чи масових заворушень;

б) відбиття групового нападу, що загрожує життю та здоров'ю людей;

в) примусової зупинки транспортного засобу, водій якого не виконав законні вимоги поліцейського зупинитися;

г) затримання озброєної особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення;

10) пристрої для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, застосовуються для:

а) захисту від нападу, що загрожує життю та здоров'ю людей, у тому числі поліцейського;

б) відбиття збройного нападу на об'єкти, що перебувають під охороною, конвої, житлові та нежитлові приміщення, а також для звільнення їх у разі захоплення;

в) затримання особи, яка підозрюється у вчиненні тяжкого або особливо тяжкого злочину і яка намагається втекти;

г) затримання особи, яка чинить збройний опір або намагається втекти з-під варти;

г) затримання озброєної особи, яка погрожує застосуванням зброї та інших предметів, що загрожують життю чи здоров'ю людей, у тому числі поліцейського;

д) подання сигналу тривоги або виклику допоміжних сил;

е) знешкодження тварини, яка загрожує життю чи здоров'ю людей, у тому числі поліцейського;

є) припинення групового порушення громадського порядку чи масових заворушень;

ж) відбиття групового нападу, що загрожує життю чи здоров'ю людей;

11) засоби, споряджені безпечними димоутворювальними препаратами, застосовуються для:

а) забезпечення маскування дій поліцейських, спрямованих на затримання особи, яка чинить збройний опір, або для того, щоб примусити таку особу залишити територію (транспортний засіб, будівлю, споруду, земельну ділянку), на якій вона перебуває;

б) звільнення особи, незаконно позбавленої свободи;

12) службовий собака застосовується під час:

а) патрулювання;

б) переслідування та затримання особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення;

в) під час конвоювання (доставлення) затриманої або заарештованої особи;

г) для відбиття нападу на особу та/або поліцейського;

13) службовий кінь застосовується під час:

- а) патрулювання;
- б) переслідування та затримання особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення.

4. Поліції (поліцейському) заборонено:

- 1) наносити удари гумовими (пластиковими) кийками по голові, шії, ключичній ділянці, статевих органах, попереку (куприку) і в живіт;
- 2) під час застосування засобів, споряджених речовинами сльозогінної та дратівної дії, здійснювати прицільну стрільбу по людях, розкидання і відстрілювання гранат у натовп, повторне застосування їх у межах зони ураження в період дії цих речовин;
- 3) відстрілювати патрони, споряджені гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, з порушенням визначених технічними характеристиками вимог щодо відстані від особи та стрільби в окремі частини голови і тіла людини;
- 4) застосовувати водомети при температурі повітря нижче +10°C;
- 5) застосовувати засоби примусової зупинки транспорту для примусової зупинки мотоциклів, мотоколясок, моторолерів, мопедів, транспортного засобу, що здійснює пасажирські перевезення, а також застосовувати такі засоби на гірських шляхах або ділянках шляхів з обмеженою видимістю, залізничних переїздах, мостах, шляхопроводах, естакадах, у тунелях;
- 6) застосовувати кайданки більше ніж 2 години безперервного використання або без послаблення їх тиску.

5. Застосування малогабаритного підривного пристрою для відкриття приміщень є виправданим, якщо шкода, заподіяна охоронюваним законом правам та інтересам, є меншою, ніж шкода, яку вдалося відвернути.

6. Поліцейський зобов'язаний у письмовій формі повідомити свого керівника про застосування до особи спеціального засобу.

Якщо поліцейський заподіяв особі поранення або каліцтво внаслідок застосування до неї спеціального засобу, керівник такого поліцейського зобов'язаний негайно повідомити про це відповідного прокурора.

7. Допустимі параметри спеціальних засобів у частині їх фізичного, хімічного та іншого впливу на організм людини визначаються уповноваженими установами центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

8. Правила зберігання, носіння та застосування спеціальних засобів, що є на озброєнні поліції, визначаються нормативними актами Міністерства внутрішніх справ України.

Стаття 46. Застосування вогнепальної зброї

- 1. Застосування вогнепальної зброї є найбільш суворим заходом примусу.
- 2. Поліцейський уповноважений на зберігання, носіння вогнепальної зброї, а також на її застосування і використання лише за умови що він пройшов відповідну спеціальну підготовку.

3. Порядок зберігання і носіння вогнепальної зброї, що знаходиться в розпорядженні поліцейського, перелік вогнепальної зброї та боєприпасів, що використовуються в діяльності поліції, та норми їх належності встановлюються Міністром внутрішніх справ України.

4. Поліцейський уповноважений у виняткових випадках застосовувати вогнепальну зброю:

1) для відбиття нападу на поліцейського або членів його сім'ї, у випадку загрози їхньому життю чи здоров'ю;

2) для захисту осіб від нападу, що загрожує їхньому життю чи здоров'ю;

3) для звільнення заручників або осіб, яких незаконно позбавлено волі;

4) для відбиття нападу на об'єкти, що перебувають під охороною, конвої, житлові та нежитлові приміщення, а також звільнення таких об'єктів у разі їх захоплення;

5) для затримання особи, яку застали під час вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину і яка намагається втекти;

6) для затримання особи, яка чинить збройний опір, намагається втекти з-під варти, а також озброєної особи, яка погрожує застосуванням зброї та інших предметів, що загрожують життю і здоров'ю людей та/або поліцейського;

7) для зупинки транспортного засобу шляхом його пошкодження, якщо водій своїми діями створює загрозу життю чи здоров'ю людей та/або поліцейського.

5. Поліцейський уповноважений застосовувати вогнепальну зброю тільки після попередження про необхідність припинення протиправних дій і намір використання заходу примусу, визначеного цією статтею.

6. Застосування вогнепальної зброї без попередження допускається:

1) при спробі особи, яку затримує поліцейський із вогнепальною зброєю в руках, наблизитися до нього, скоротивши визначену ним відстань, чи доторкнутися до зброї;

2) у разі збройного нападу, а також у разі раптового нападу із застосуванням бойової техніки, транспортних засобів або інших засобів, що загрожують життю чи здоров'ю людей;

3) якщо особа, затримана або заарештована за вчинення особливо тяжкого чи тяжкого злочину, втікає із застосуванням транспортного засобу;

4) якщо особа чинить збройний опір;

5) для припинення спроби заволодіти вогнепальною зброєю.

7. Поліцейський уповноважений застосовувати вогнепальну зброю тільки з метою заподіяння особі такої шкоди, яка є необхідною і достатньою в такій обстановці, для негайного відвернення чи припинення збройного нападу.

8. Поліцейський уповноважений застосовувати вогнепальну зброю у разі збройного нападу, якщо відвернення чи припинення відповідного нападу неможливо досягнути іншими засобами.

9. Поліцейському заборонено застосовувати вогнепальну зброю в місцях, де може бути завдано шкоди іншим особам, а також у вогнебезпечних та

вибухонебезпечних місцях, крім випадків необхідності відбиття нападу або крайньої необхідності.

10. Поліцейський зобов'язаний у письмовій формі повідомляти свого керівника про застосування вогнепальної зброї, а також негайно повідомити свого керівника про активне застосування вогнепальної зброї, який, у свою чергу, зобов'язаний поінформувати центральний орган управління поліції та відповідного прокурора.

11. Поліцейський може взяти до рук вогнепальну зброю і привести її у готовність, якщо вважає, що в обстановці, що склалася, можуть виникнути підстави для її застосування.

12. Під час затримання осіб, щодо яких у поліцейського виникла підозра у вчиненні тяжкого чи особливо тяжкого злочину, а також під час перевірки документів у таких осіб поліцейський може привести в готовність вогнепальну зброю та попередити особу про можливість її застосування.

Спроба особи, яку затримує поліцейський із вогнепальною зброєю в руках, наблизитися до нього, скоротивши визначену поліцейським відстань, чи доторкнутися до зброї є підставою для застосування вогнепальної зброї поліцейським.

13. Поліцейський може використати вогнепальну зброю для подання сигналу тривоги або виклику допоміжних сил, або для знешкодження тварини, яка загрожує життю чи здоров'ю поліцейського та інших осіб.